

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Lovforslaget må ses som et led i de senere års arbejde med at reformere vort beskatningssystem. For at afhjælpe de ulemper, der er knyttet til det gældende skatteopkrævningssystem, foreslås det at gennemføre en kildeskatteordning, hvorunder de personlige skatter betales i så nær tilknytning som muligt til erhvervelsen af den skattepligtige indkomst.

Samtidig foreslås det at videreføre moderniseringen og forenklingen af skatteberegningen til stat og kommune, og forslaget må i så henseende ses i sammenhæng med det samtidig fremsatte forslag til lov om kommunal indkomstskat.

I. Den bestående skattebetalingsordning og den mod denne fremførte kritik.

Efter de gældende regler betaler skatteyderne indkomstskat efter de indtægter, de har indtjent i året før vedkommende skatteår; den indkomstskat, der beregnes på grundlag af en skatteydners indtægter i året 1965, skal således i almindelighed først betales i skatteåret 1966-67. Opkrævningen af såvel stats- som kommuneskat varetages af kommunerne, og opkrævningsordningen og betalingsterminerne er forskellige i de forskellige kommuner; men forholdet er overalt det, at indkomstskatten først skal betales længe efter, at den skattepligtige indkomst er erhvervet. Dette forhold er blevet kritiseret fra mange sider, idet det medfører en række ulemper både for skatteyderne og for det offentlige.

Forholdet medfører, at skattebyrden bliver urimeligt tyngende i de hyppigt forekommende tilfælde, hvor skatteydernes indkomster på det tidspunkt, da skatten skal betales, er væsentlig lavere end den indkomst, hvorefter skatten er beregnet. I sådanne tilfælde er skatteydernes skatteevne på betalingstidspunktet ikke så stor som forudsat ved skatteberegningen, og skattepresset fører derfor ofte skatteyderne ud i betydelige økonomiske vanskeligheder.

For det offentlige medfører det lange tidsrum, der hengår mellem indtægterhvervelsen og skattens forfaldstid, risiko for skattetaab. Den egentlige uerholdelighed på stats- og kommuneskatter kan for tiden anslås til i alt ca. 50 mill. kr. årlig; men det skal fremhæves, at man i en periode med nedadgående konjunkturer utvivlsomt måtte regne med

et betydeligt større tab. Foruden risikoen for uerholdelighed medfører det omtalte forhold endvidere den ulempe for det offentlige, at en meget betydelig del af skatterne først indgår, efter at skattemyndighederne har måttet iværksætte inddrivelsesforanstaltninger, der medfører betydelige omkostninger og belaster skatteadministrationen stærkt.

Endelig medfører den gældende ordning, at det offentlige bevillingsmæssigt må give afkald på betydelige skattebeløb hos skatteydere, hvis økonomiske forhold er forringet i tiden mellem erhvervelsen af den skattepligtige indkomst og skattens forfaldstid, jfr. herved skattedepartementets cirkulærer af 5. og 9. marts 1960 og 11. januar 1962 om skattelempe for skatteydere, der har haft indtægtsnedgang som følge af opgivelse af stilling eller erhverv på grund af alder.

Det forhold, at skatten først skal betales længe efter, at den skattepligtige indkomst er erhvervet, begrænser endvidere mulighederne for, at den direkte beskatning kan fungere som en virksom regulator på konjunkturudviklingen. Under en opgangskonjunktur, hvor indtægtsniveauet stiger hurtigt, vil det ofte være ønskeligt, at forbrugsstigningen dæmpes, og her er det i og for sig en nærliggende mulighed at opkræve en til de forøgede indkomster svarende forøget indkomstskat. Under det nuværende system, hvor en tidligere indkomst lægges til grund for skattens beregning, vil den til de højere indkomster svarende skattestigning først sætte ind 1 til 1½ år efter indkomststigningen. Tilsvarende gælder nedgangen i skatten, når indkomsterne svinder ind under en nedgangskonjunktur. Ulemperne herved lader sig kun ufuldstændigt afhjælpe ved en ændring i skattesatserne i takt med konjunkturerne, fordi bevægelserne i indkomstniveauet under konjunkturforløbet erfaringsmæssigt er meget uensartet for de enkelte skatteydere og de enkelte grupper af skatteydere.

En reform, der skal afhjælpe ulemperne ved det gældende system effektivt, må derfor tage sigte på, at skatterne så vidt muligt betales samtidig med, at den skattepligtige indkomst erhverves.

II. Skattelovskommissionens overvejelser og den senere udvikling.

Spørgsmålet om at indføre en ordning, hvorefter skatten betales af den løbende indtægt (en kildeskatteordning), var genstand for overvejelse i